

ARNIS ĶIBERS, kooperatīva «Daiva» vadītājs: «Ja klienti un biedri ir apmierināti, tad tā ir labākā motivācija.» Ārijas Romanovskas foto

Šogad «Daivai» lielākais ražas ievākums kooperatīva pastāvēšanas vēsturē

Ilona Fērmane

Jeru pagasta «Kalntemēkas» ir plaša, lēzena paugura virsotnē, no kura uz visām pusēm plešas lauki. Tagad, rudenī, zaļo krāsu nomainījuši rūsgani brūnie toņi. Jau iztālēm redzami lauksaimniecības kooperatīva «Daiva» milzīgie metālie graudu torņi.

Pirms nedēļas pabeigta jaunās ražas ievākšana. Šogad tas ir pats lielākais ievākums kooperatīva gandrīz 30 gadu pastāvēšanas laikā. Torņi pilni zeltītiem graudiem. Mazs brīdis atelpai, ko drīz nomainīs citi darbi un rūpes, kas jau min uz papēžiem un liek zemniekam būt mūžīgā kustībā.

Saruna ar lauksaimniecības kooperatīva «Daiva» valdes priekšsēdētāju ARNI ĶIBERU.

Cik šobrīd kooperatīvā biedru?

Biedri ir 84. Salīdzinot ar citiem Latvijas un Vidzemes lauksaimniecības kooperatīviem, «Daiva» ir vidēja lieluma lokālas nozīmes kooperatīvs, un tā biedri ir tuvākās apkārtnes zemnieki. Ja mēs runājam par klientu skaitu, tad to ir vairāk, jo ne katrs klients ir arī kooperatīva biedrs, bet biedriem, protams, vienmēr ir priekšroka. Iespēju robežās apkalpojam arī pārējos zemniekus, tas vairāk ir griķu laikā, kurus kuļ pēdējos. Tos pie mums ved no tālākas apkaimes. Ap griķu laiku labības pieņemšanas jaudas ir samazinājušās, un varam vairāk paņemt pretī pārējos klientus.

Cik lielas ir kooperatīva biedru graudaugu platības?

Lielākās ir ap 700 hektāru, mazākās – daži desmiti hektāru. Kopumā platības, parēķinot, cik pavasarī iesēj un cik rudenī novāc, ir četri līdz pieci tūkstoši hektāru.

Vai laika gaitā biedru skaits ir mainījies?

Jā! Skaits visu laiku pieaug. Ir, protams, zemnieki, kuri ir cieniņamā vecumā un tāpēc izbeidz aktīvu lauksaimniecisko darbību, un viņu zeme nonāk citām zemnieku saimniecībām, bet ir arī tādas saimniecības, kurās stafeti pārņem jaunie. Ir zemnieki, kuri izteikuši vēlmi iestāties kooperatīvā. Vajadzīgi pāris gadi, lai saprastu, vai mūsu darbība atbilst zemnieka vēlmēm, un tad viņš arī izlemj un ņem no mums pakalpojumus.

Vai kooperatīvs šogad ir iegādājies kādu jaunu tehnikas vienību, vai bijuši kādi būtiski ieguldījumi attīstībā?

Šogad, pateicoties Eiropas atbalsta programmai, iegādājāmies uzstādījām jaunas lopbarības dzirnavas, kurām elektrības patēriņš ir divreiz mazāks nekā vecajām āmuriņu tipa dzirnavām. Protams, tas šobrīd ir diezgan svarīgi, lai taupītu elektroenerģiju, arī malšanas kvalitāte ir labāka, milti nav tik puteklaini. Projekta 40% atbalsts šādam mērķim nav mazsvarīgs. Jaunās dzirnavas darbojas jau pusgadu, esam ļoti apmierināti. Vecās dzirnavas ir kā rezerves variants, ja tiešām

daudz jāmaļ, tad darbinām arī tās, un ražība ir divreiz lielāka.

Graudu ražas vākšana noslēgusies. Cik tonnu graudu šogad ir savākts?

Šobrīd faktiski viss tiešām ir savests. Pagājušajā otrdienā ievada pēdējos griķus. Kopumā šogad ir atvestas 27493 tonnas graudu. Dažādas kultūras un šķirnes.

Grūti iztēloties, cik tas ir liels daudzums.

Vienā vilciena vagonā var iekraut 60 tonnas. Tātad tie ir vairāk nekā 458 vagoni.

“ Daļa graudu aiziet uz eksotiskām valstīm – Maroku, Ēģipti, Irānu un citur.

Kādu labību zemnieki audzējuši visvairāk?

Šobrīd tie ir ziemas kvieši – 12000 tonnas. Tiem, salīdzinot ar vasarājiem, ir lielākas ražas. Vasarājus stipri ietekmē laikapstākļi vasarā, nokrišņu daudzums, bet ziemājiem, ja izdodas veiksmīgi pārziņot, un ja nav ilgstošs sauss vai mitrs sniegs, kas veicina pelēšanu un izsušanu, vasarā laikapstākļu ietekme nav tik būtiska. Pirms kādiem gadiem izdevīgi bija audzēt rudzus, kam ir mazākas prasības mēslojumam un arī pārziemo labi, bet pēdējos gados rudzu patēriņš ir stipri sarucis, nav pieprasījuma, līdz ar to rudzus tik daudz vairs neaudzē, šogad tikai 1500 tonnas. Pēc kviešiem nākamā populārākā kultūra ir mieži – 6000

un auzas 4700 tonnas. Griķi – 2400 tonnas.

Vai šogad bija laba raža?

Jā! Šogad bija lielākais ražas ievākums kooperatīva pastāvēšanas vēsturē! Bija ļoti pateicīgi laikapstākļi – mitrums, siltums. Grēks sūdzēties!

Vai ir atmiņā kāds neražas gads?

Jā, tādi ir bijuši – 2017. un 2018. gads, ļoti pretēji viens otram. Viens ļoti sauss, otrs – slapjš. Bija sarežģīti novākšanas apstākļi.

Vai Rūjienas apkārtnes zemes īpašības ir atšķirīgas, lai tas ietekmētu ražu?

Ir varbūt, kur smilšaināka augsne, bet kopumā izteiktas atšķirības nav.

Meža zvēri ir postījuši labības laukus?

Meža zvēri nāk, jā. Zemnieki satraucas, kad stirnas un buki nāk panašoties ar griķiem, jo griķu laukus novāc pēdējos, un tās tad paliek vienīgās platības.

Kas ar tiem atvestajiem graudiem tālāk notiek?

Graudiem glabājas, gan arī tiek realizēti, pārdodot pārstrādes uzņēmumiem, piemēram, «Dobeles dzirnavniekam», un tiek eksportēti. Sēklas graudi glabājas pie mums līdz pavasarim, un arī lopbarības graudi glabājas, laika gaitā tiek samalti un aizvesti uz fermām. Lielāko daļu miežu patērējam vietējās fermās Jeru, Naukšēnu pagastā. Rūjienas apkārtnē ir daudzas no valstī ražīgākajām fermām. Šīs saimniecības pašas audzē labību.

Tavs kā kooperatīva vadītāja darbs tātad ir rūpēties par graudu uzglabāšanu un realizāciju.

Jā, tieši tā! Protams, prasām zemniekiem, vai viņi vēlas pārdot graudus tagad vai vēlāk, un tā ir

arī viņu atbildība sekot līdz cenām un darīt zināmu savu vēlmi.

Vai kaut kas no Rūjienas pusēs graudu ražas nonāk uz mūsu galdiem?

Vairāk, es teiktu, nonāk caur jau pieminētajām fermām un attiecīgi, izmantojot lopbarību, tālāk produkt pie mums atpakaļ ar piena produktiem. No pārtikas graudiem lielākā daļa nonāk uz galdiem, bet ne mūsu valstī. Pārsvārā arī auzas tiek vestas uz «Dobeles dzirnavnieku», tas ir, uz Tartu un tālāk tiek eksportētas. Rudzu graudi miltos arī nonāk Tartu, un ļoti iespējams, ka kāda daļa miltu nonāk mūsu veikalos un mēs tos patērējam. Pārējā daļa aiziet uz eksotiskām valstīm – Maroku, Ēģipti, Irānu un citur.

Vai novadu reforma kooperatīva darbu un lauksaimnieku ikdienu kaut kādā mērā ir ietekmējusi?

Nē, nekādā veidā.

Ar kādām organizācijām kooperatīvam jāsadarbojas?

Ar Lauku atbalsta dienestu, Augu aizsardzības dienestu, ar Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociāciju.

Vai «Daiva» iesaistās Rūjienas apkārtnes sabiedriskajās aktivitātēs? Vismaz Rūjienas pilsētas svētkos jūs vienmēr starp svētku gājiena dalībniekiem izceļaties ar īpaši sagatavotu kolektīva noformējumu, kurā ieguldīts liels darbs, kāda tiesa humora un atjautības.

Kad biju jaunāks, smukāks un spēcīgāks, tad piedalījos sporta spēlēs un citur, bet tad atnāca pandēmija un iemācīja uzvesties piezemētāk, distancētāk un mierīgāk.

Vai tad, kad lauki nokopti, zemnieki un tu kā kooperatīva vadītājs vari atpūsties un gulēt uz mūrīša?

Nē. Rudenī jau jāsāk gatavoties nākamajai sezonai. Jāplāno attīstība, jādomā tehnika, jāskatās, ko gādāt no jauna. Jādomā par graudu realizāciju, par minerālmēsļu iegādi. Tas viss paņem laiku. Arī zemniekiem ir jāgatavo tehnika, tāpat arī nepieciešama zemes apstrāde.

Kādi ir plāni nākamajam gadam – vai ir kādi mērķi un uzdevumi, kurus gribētos sasniegt?

Darīsim visu iespēju robežās. Bet ir teiciens: ja gribi sasmēdināt Dievu, pastāsti par saviem plāniem. Protams, mērķi mums ir. Katra sezona jau parāda, kur ir tā šaurākā vieta, kas būtu jāpaplašina, lai ražas plūsma būtu jaudīgāka, lai nebremzētos. Ja ir labi laikapstākļi, tad vienā dienā tiek daudz biedriem reizē nokult graudus un grūti, daudziem ir arī jaudīga tehnika, kas var novākt ražu ātri un lielos apjomos. Šogad nokulām labību trīs nedēļās, var teikt – 80% no visas ražas. Tāpat arī bija pagājušajā gadā.

Kas ir tas, kas palīdz tev strādāt un tiekties uz attīstību?

Vienkārši jādara. Jādara tā, lai klienti ir apmierināti, lai visu paspējam laikā izdarīt pēc labākās sirdsapziņas un iespējām. Ja klienti un biedri ir apmierināti, tad tā ir labākā motivācija.

Gribu pateikties kooperatīva biedriem, zemniekiem par sapratni, par uzticēšanos. Ministriem, prezidentiem varbūt mazāka nozīme, bet galu galā arī viņiem paldies, ka ļauj mums nodarboties ar lauksaimniecību.

Lai visiem prieks, laime, veselība! Lai graudiem laba pārziemošana un vasarā pietiekams mitrums, un tad jau viss pārējais notiks!

